

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-13094613
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

22 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önerelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste ve Ekleri (1 Takım)

**ANKARA MİLLETVEKİLİ
SAYIN SADULLAH ERGİN'İN
TBMM 7/24801 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler, çok sayıda binanın yıkılmasına ve büyük can kayıplarına yol açmıştır. Bu binaların büyük bir kısmı, 1975 Deprem Yönetmeliği esaslarına göre inşa edilmiştir.

Deprem sonrası yıkılan binaların önemli bir kısmının eski deprem yönetmeliklerine göre yapıldığı bilinse de 2007 ve 2018 Deprem Yönetmelikleri 'ne uygun yapılar arasında da yıkılan ve ağır hasar gören binalar olduğu bilinmektedir.

Öte yandan, yönetmeliklere uygun olarak projelendirilmiş ve inşa edilmiş binaların da yıkılması, mevzuata uygun hareket eden mimar, mühendis ve yüklenicilerin hukuki ve cezai sorumlulukla karşı karşıya kalmama sebebiyet vermektedir.

Bununla birlikte, 6 Şubat depremleri sonrasında yürütülen soruşturma ve kovuşturma dosyalarına sunulan bilirkişi raporlarının hazırlanmasında ciddi eksiklikler olduğu, bazı raporların bilimsel dayanaklardan yoksun ve kopyala-yapıştır yöntemiyle hazırlandığı iddiaları kamuoyunda geniş yankı bulmuştur.

Bu bağlamda:

- 1- 1975 yılı yönetmeliğindeki önlemler 6 Şubat depremlerinde meydana gelen yıkımları önlemeye yeterli midir? Buna dair Bakanlığınızca yapılmış bir tespit var mıdır? Cevabınız "yeterli" ise daha sonra çıkarılan yönetmelikler niçin çıkarılmıştır?
- 2- Mevcut 2018 Deprem Yönetmeliği'nin değiştirilmesi ve yeni bir yönetmelik hazırlığı olduğu bilgisi doğru mudur? Eğer doğru ise, bu yeni yönetmelik ne zaman yayımlanacaktır ve mevcut yönetmelik hangi gerekçelerle yetersiz görülmüştür?
- 3- 2007 ve 2018 yönetmeliklerinin yürürlüğe girmesinden sonra, önceki yönetmeliklere göre inşa edilmiş yapıların denetimi hangi periyotlarla yapılmıştır? Bugüne kadar eski yönetmeliklere göre inşa edilmiş kaç yapı denetlenmiştir? Bu denetimlerde kaç bina riskli bulunmuş, kaçına güçlendirme önerisi yapılmış, kaç güçlendirilmiştir? Denetimlerin yapılmamasının veya yetersizliğinin sorumluluğu hangi kamu kurumuna aittir?
- 4- Mevzuata aykırı ve uygunsuz imalat nedeniyle yıkılan binalardan sorumlu kişilerin yargılanması ve hesap vermesi, elbette hukukun gereğidir. Ancak yürürlükteki Deprem Yönetmeliği esaslarına uygun olarak projelendirilmiş ve inşa edilmiş olmasına rağmen, 6 Şubat 2023 depremlerinde yönetmeliklerdeki eksiklikler sebebiyle yıkılan binalardan mimar, mühendis ve yüklenicilerin sorumlu tutulması hakkaniyete uygun mudur? Eğer değil ise bu kişilerin mağduriyetinin giderilmesine yönelik herhangi bir çalışmanız var mıdır?
- 5- 6 Şubat 2023 depremleri sonrası yürütülen soruşturmalarda bilirkişi raporlarının hazırlanış biçimiyle ilgili ciddi eksikler bulunduğu ve yanlış tespitler yapıldığı gündeme

gelmiş olup uygulamada eksik ve yetersiz raporlara dayalı olarak hüküm kurulduğuna dair çokça şikâyet dile getirilmektedir. Bu şikayetlere dönük alınabilecek önlemlere dair bir çalışmanız var mıdır?

CEVAPLAR

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8'inci maddesinin (b) bendinde "*İmar Planları; Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planından meydana gelir. Mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunluğu sağlanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır. ..*",

28'inci maddesinde "*Bu Kanun kapsamındaki mimarlık, mühendislik ve planlama hizmetine ilişkin harita, plan, etüt, proje ve eklerinin düzenlenmesi ve bunların yerine getirilmesinin; uygulamada bulunulacak alanın, yerleşme merkezinin ve yapının sınıfına, özelliğine ve büyüklük derecesine göre, uzmanlık alanlarına uygun olarak 38'inci maddede belirtilen meslek mensuplarına yaptırılması mecburidir. Müellifler ve uygulamada bulunan meslek mensupları, işlerini bu Kanuna ve ilgili diğer mevzuata uygun olarak gerçekleştirmekten sorumludur.*

Yapıda inşaat ve tesisat işleri ile kullanılan malzemelerin kamu adına denetimine ilişkin fenni mesuliyet, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığı haiz meslek mensupları tarafından ayrı ayrı üstlenilmek zorundadır. İleri tasarım yöntemleri (Ek cümle:14/2/2020-7221/9 md.) ve teknolojileri gerektiren özellik arz eden binaların projeleri, bu alanda Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelik çerçevesinde yeterli uzmanlığı haiz mühendislerin gözetiminde yapılır. Fenni mesul mimar ve mühendisler uzmanlık alanlarına göre; yapının, tesisatı ve malzemeleri ile birlikte, bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa edilmesini denetlemekle görevlidir. Yapı sahibine ve idareye karşı sorumlu olan fenni mesuller, uzmanlık alanına uygun olarak yapıda yetki belgesi olmayan usta çalıştırılması veya şantiye şefi bulundurulmaksızın yapım işinin sürdürülmesi veya yapının mevzuata aykırı yapılması veya istifaları halinde, bu durumları altı iş günü içinde ilgili idareye yazılı olarak bildirmek zorundadır. Aksi takdirde, fenni mesuller kanuni mesuliyetten kurtulamaz. Bildirim üzerine, en geç üç iş günü içinde 32'nci maddeye göre işlem yapılır.

...

Yapı müteahhidi ve şantiye şefi; yapıyı, tesisatı ve malzemeleriyle birlikte bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa etmek, neden olduğu mevzuata aykırılığı gidermek mecburiyetindedir. Yapı müteahhidi ve şantiye şefi, ilgili fenni mesullerin denetimi olmaksızın inşaat ve tesisatlarına ilişkin yapım işlerini sürdüremez, inşaat ve tesisat işlerinde yetki belgesi olmayan usta çalıştıramaz...",

38'inci maddesinde "*Halihazır harita ve imar planlarının hazırlanması ve bunların uygulanmasının fenni mesuliyetini; uzmanlık, çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları deruhte ederler.*

(Değişik : 26/4/1989 - 3542/2 md.) Yapıların, mimari, statik ve hertürlü plan, proje, resim ve hesaplarının hazırlanmasını ve bunların uygulanmasıyla ilgili fenni mesuliyetleri, uzmanlık konularına ve ilgili kanunlarına göre mühendisler, mimarlar ile görev, yetki ve

sorumlulukları yönetmelikle düzenlenecek olan fen adamları deruhte ederler." hükümlerine yer verilmektedir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 28. maddesi uyarınca, yapıyı mevzuata göre; projelendiren, denetleyen teknik elemanlar ile inşa eden yükleniciye imar mevzuatı kapsamında bir sorumluluk yüklenmeyeceği, yargıya intikal eden konularda mahkeme kararlarına uyulmasının Anayasal zorunluluk olduğu, konuya ilişkin işlemlerin yargı kararlarına uygun olarak sonuçlandırılması gerektiği Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

Bakanlığımızca 12 Haziran 2003 tarih ve 416 sayılı Genelgemizle bütün kamu kuruluşlarına binaların depreme karşı rehabilitasyonu için gerekli ödeneklerin birim maliyetleri iletilerek, bu ödeneklerin Bakanlığımız bütçesine aktarılması durumunda depreme karşı inceleme ve gerekiyorsa güçlendirme çalışmalarının Bakanlığımızca yürütülebileceği bildirilmiştir. Bu Genelgemizi takiben Maliye Bakanlığı, Kredi ve Yurtlar Kurumu, İçişleri Bakanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) vb. kamu kurumları tarafından gelen talepler üzerine adı geçen kurumlara ait binalara yönelik güçlendirme çalışmaları yurt çapında yürütülmüştür. Bu kapsamda Türkiye genelinde bugüne kadar toplam 3260 adet kamu binasında (5.680.370m²) deprem dayanımlarının belirlenmesi ve gerektiğinde güçlendirme projelerinin hazırlanması çalışmaları Bakanlığımız koordinasyonunda yapılmış olup, halen kurumlar tarafından talep edildiği takdirde Bakanlığımızca bu çalışmalar yürütülmektedir.

Diğer yandan, bazı kamu kurum ve kuruluşları da geçen zaman içerisinde Bakanlığımız dışında kendi bünyelerinde veya Valilikler kanalıyla deprem inceleme çalışmalarını yürütmektedirler.